

Bất chấp những tiến bộ về kinh tế và quân sự, Trung Quốc vẫn chưa được nhìn nhận là một cường quốc đang "trỗi dậy" chứ không phải đã "nổi lên".



Kể từ thập niên 1990, Trung Quốc bắt đầu thực hiện "trỗi dậy hòa bình". Một phần từ thời kỳ đã trôi qua, bất chấp sự phát triển và tiến bộ nhanh chóng của Trung Quốc trong các lĩnh vực kinh tế, quân sự và quyên lức mồm, khi nói đến nước này, người ta vẫn chỉ dùng lối thuốt ngữ "trỗi dậy", chứ hầu như không ai cho rằng Trung Quốc đã "nổi lên". Câu hỏi đặt ra hiện nay là còn có chút xúc tác nào, hay chút hèn: Trung Quốc còn làm gì để nước này được nhìn nhận là một cường quốc đã "nổi lên"?

Nếu nhìn vào bức tranh kinh tế và quốc phòng của Trung Quốc, nhiều người có thể nghĩ rằng Trung Quốc đã "nổi lên". Về kinh tế, tháng 10/2014, Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) cho biết Trung Quốc đã vượt Mỹ trở thành nền kinh tế lớn nhất thế giới. Xét về GDP dựa trên sức mua, Trung Quốc chiếm 16,5% GDP thế giới vào cuối năm 2014, trong khi Mỹ chỉ là 16,3%. Số liệu thống kê mới nhất của Ngân hàng Thế giới (WB) cũng xác nhận điều này. Ở Đông Á, Trung Quốc là đối tác thương mại lớn, thậm chí là lớn nhất, với hầu hết các nước trong khu vực. Có thể nói, sức mạnh kinh tế của Trung Quốc là không thể tranh cãi. Song như thế liệu đã đủ để Trung Quốc được xem là đã "nổi lên"?

Về quân sự, Trung Quốc từng mang danh chi tiêu quốc phòng. Trong bốn năm qua, chi

tiêu quân số của Trung Quốc luôn chỉ mức 2% GDP. Tuy nhiên đây dường như là như, song GDP Trung Quốc liên tục tăng trong những năm qua. Quy mô ngân sách quốc phòng của Trung Quốc là rất lớn. Trong quý I/2014, Trung Quốc thông báo ngân sách quốc phòng của năm 2014 là 132 tỷ USD, tăng 12% so với mức năm trước đó. Các nước láng giềng đã phản ứng bằng cách tăng chi tiêu quân sự, song tăng cường sự tiến chi tiêu của họ vẫn ít hơn Trung Quốc. Vì thế, trong lĩnh vực quân sự, rất ít người có thể nghi ngờ rằng quân sự của Trung Quốc.

Tuy nhiên, nhiều nước trong khu vực vẫn nói về một Trung Quốc đang "trở dậy", chứ không phải đã "nổi lên". Bất chấp sức mạnh kinh tế và quân sự gia tăng, Trung Quốc vẫn không được nhìn nhận là cường quốc hàng đầu. Một vấn đề vĩ mô này trong nhận thức của hậu hết mọi người. Trung Quốc đã tìm ra một cách để xác định "quyền lực mềm", chúng hiện như: lập các Viện Khảo sát trên khắp thế giới để tuyên truyền và văn hóa và giá trị Trung Hoa hoặc phổ biến văn hóa bình dân chính thông qua các tên tuổi điện ảnh nổi tiếng như Lý Liên Kiệt hay Lý Thành Long, song như thế vẫn chưa đủ so với sự lan tỏa của văn hóa Hollywood và "Giấc mơ Mỹ".

Nhiều người đặt câu hỏi: Trung Quốc cần làm gì để được chấp nhận là cường quốc? Họ cần quyết đoán hơn hay bớt đi? Liệu họ có nên thay đổi ý định của mình rõ ràng hơn? Liệu "quyền lực mềm" ít áp đảo của Trung Quốc có phải là lý do duy nhất khiến họ không được xem là đã "nổi lên"? Nhưng ai cho rằng Trung Quốc đã "nổi lên" có thể cần đưa ra một số so sánh tương đối với Mỹ, có nghĩa Trung Quốc chỉ có thể trở dậy nếu Mỹ thật lùi hoặc tụt bệ về phía mình. Theo thuyết tương đối luận, có thể Trung Quốc còn chưa "trở dậy" bởi vẫn là một quốc gia tăng trưởng chậm và kém phát triển. Theo số liệu Triển vọng Kinh tế Thế giới năm 2014 của IMF, Trung Quốc xếp thứ 89 thế giới về GDP tính trên đầu người, trong khi Mỹ xếp thứ 10 còn Singapore đứng thứ 3. Nếu không cải thiện được vị trí xếp hạng này, có lẽ Trung Quốc vẫn chỉ được xem là cường quốc đang "trở dậy".

Tóm lại, bất chấp những tiến bộ về kinh tế và quân sự, Trung Quốc vẫn chỉ được nhìn nhận là một cường quốc đang "trở dậy" chứ không phải đã "nổi lên". Bản thân Trung Quốc vẫn luôn cho rằng mình là một quốc gia đang phát triển. Vì thế sau 20 năm "trở dậy", có lẽ hiện tại vẫn chưa phải là thời điểm để mọi dấu hiệu về một Trung Quốc đã "nổi lên" được thấy rõ.

Theo "[RSIS](#)"

**Hùng Trà (gt)**